

**Zespół Szkół Technicznych**  
43 - 450, Ustroniu, ul. 3 Maja 15  
tel.: 33 854 35 43  
NIP 548 - 10 - 59 - 824

**SZKOLNY  
SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA  
ZESPOŁU SZKÓŁ TECHNICZNYCH W USTRONIU**

czerwiec 2019

**ZATWIERDZAM**

*Dyrektor Szkoły*  
**DYREKTOR**  
**Zespołu Szkół Technicznych**  
**w Ustroniu**

*mgr Katarzyna KALUŻA*  
**mgr Katarzyna KALUŻA**

m.p.

**Opracowali:**

1. mgr Beata DOMAGAŁA
2. mgr inż. Marek SIKORA

## **SPIS TREŚCI**

### **Rozdział I**

**Uwarunkowania prawne zapewnienia bezpieczeństwa w szkole.**

### **Rozdział II**

**Procedury reagowania w przypadku wystąpienia zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole.**

#### **1. Zagrożenia zewnętrzne**

- 1.1 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.
- 1.2 Podłożenie ładunku wybuchowego.
- 1.3 Podłożenie podejrzanego pakunku.
- 1.4 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

#### **2. Zagrożenia wewnętrzne**

- 2.1 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. Fali.
- 2.2 Procedura postępowania w przypadku zachowań agresywnych ucznia wobec nauczyciela.
- 2.3 Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego.
- 2.4 Procedura skreślenia ucznia z listy uczniów wraz z załącznikami.
- 2.5 Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.
- 2.6 Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie zajęć lekcyjnych z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.
- 2.7 Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły.
- 2.8 Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.
  - substancje odurzające
  - alkohol
  - narkotyki

- dopalacze

2.9 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.

2.10 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

2.11 Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.

2.12 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.

2.13 Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

2.14 Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.

2.15 Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego.

2.16 Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego.

2.17 Procedura postępowania w przypadku zatrzymania przez policję nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

2.18 Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole.

2.19 Procedura postępowania w przypadku podejrzenia chęci popełnienia przez ucznia samobójstwa.

### **ROZDZIAŁ III**

**Procedury reagowania w przypadku wystąpienia w szkole zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego.**

#### **1. Cyberprzemoc – procedury reagowania**

### **ZAŁĄCZNIKI**

## **ROZDZIAŁ I**

### **UWARUNKOWANIA PRAWNE ZAPEWNIENIA**

#### **BEZPIECZENSTWA W SZKOLE.**

##### **Podstawa prawna:**

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r. poz.59 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich (art.1:§ 1 pkt 1,2,3; art. 2; art. 3: § 1,2,3 ).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz.852).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2018 r., , poz. 2399 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r.o działaniach antyterrorystycznych (art. 1, art. 2 pkt 1,2,6,7).
8. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.2018, poz. 1401).
9. Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r.(art. 6 ).
10. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późn. zm.).
11. Ustawa Kodeks Cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (art. 415, art. 426, art. 427 ).
12. Ustawa Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 r. ( art. 1: § 1,2,3; art. 10: § 1,2,3,4; art. 115: § 1,2,21 ).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013r. r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz.U. z 2013 , poz. 96 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2017r. poz. 2195).

## ROZDZIAŁ II

### PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE.

#### 1. ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

##### 1.1 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. *aktywny strzelec*.

- **Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się)** - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób
- **Wycisz i uspokój uczniów** - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę
- **Zaopiekuj się uczniami ze SPE<sup>13</sup> i uczniami, którzy potrzebują pomocy** - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
- **Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony** - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia
- **Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji** - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji
- **Zasłoń okno, zgaś światło** - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego
- **Nie przemieszczaj się** - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników
- **Stań poniżej linii okien, zejdź ze światła drzwi** - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników

- **Zejdź z linii strzału, połóż się na podłodze** - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz
- **Jeżeli padną strzały, nie krzycz** - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma
- **Nie otwieraj nikomu drzwi** - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi
- **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia** - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

- **Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika** - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników
- **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon** - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej
- **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia** - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu
- **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego** - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji
- **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika** - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji
- **Nie zwracaj na siebie uwagi** - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu
- **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny** - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców
- **Nie oszukuj terrorysty** - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane

- **Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu** - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców
- **Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami** - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty
- **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów** - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
- **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty** - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę** - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar
- **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi** - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
- **Położ się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy** - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników
- **Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom** - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
- **Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego
- **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami** - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową
- **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy** - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców
- **Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona** - w pierwszej fazie

operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtapiać w tłum i uciec z miejsca ataku

- **Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku** - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne
- **Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru** - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

## **1.2 Podłożenie ładunku wybuchowego**

Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich”, czy „obcych”, inaczej niż w przypadku porwania lub użycia broni palnej, które dotyczą konkretnych osób. Przez materiał wybuchowy rozumiemy związek chemiczny lub mieszaninę kilku związków chemicznych, która jest zdolna w odpowiednich warunkach do gwałtownej reakcji chemicznej i której towarzyszy wydzielenie wielkiej liczby produktów gazowych w postaci wybuchu (detonacji lub deflagracji). Określenie ładunek materiału wybuchowego oznacza określoną ilość materiału wybuchowego przygotowanego do wysadzenia.

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

- 1) **Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów** - uzyskane informacje/szczegóły mogą być istotne dla policji dla identyfikacji sprawcy alarmu
- 2) **Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** - w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji
- 3) **Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
- 4) **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
- 5) **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy



- 6) **Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia** - stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji
  - 7) **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
  - 8) **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły
  - 9) **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych
- Przez podejrzany pakunek rozumiemy przesyłkę, która może zawierać ładunek wybuchowy.

### **1.3 Podłożenie podejrzanego pakunku**

Podejrzany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją. W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

- 1) **Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku** - należy założyć, że podejrzany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona
- 2) **Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku** - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania
- 3) **Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)** - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji
- 4) **Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury** - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
- 5) **Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji** - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku

- 6) **Nie używaj telefonu komórkowego** - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
- 7) **Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb** - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
- 8) **W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi** - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły
- 9) **Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

Poniższa tabela prezentuje instrukcję postępowania w przypadku podejrzenia podłożenia na terenie szkoły ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku:

|                                                       |                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury</b> | Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor<br>W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| <b>Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego</b>                                                      | <b>Stwierdzenie podejrzanego pakunku</b>                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj jak największą ilość szczegółów | Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku                                                             |
| Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje                                                   | Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku                                                    |
| Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury                     | Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala) |
| Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji             | Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury                                  |
| Nie używaj telefonu komórkowego                                                                                    | Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji            |

|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia                      |                                                                                                                                                                                                                                      | Nie używaj telefonu komórkowego                                                                                     |
| Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb                        |                                                                                                                                                                                                                                      | Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb                        |
| W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi |                                                                                                                                                                                                                                      | W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi |
| Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu                                                       |                                                                                                                                                                                                                                      | Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu                                                       |
| <b>Sposób prowadzenia ewakuacji</b>                                                                                 | Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę administratora budynku (wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury) lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami                                     |                                                                                                                     |
| <b>Telefony alarmowe</b>                                                                                            | Policja 997                                                                                                                                                                                                                          | Telefon alarmowy 112                                                                                                |
| <b>Sposób powiadamiania służb</b>                                                                                   | Wybierz jeden z ww. numerów.<br><br>Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:                                                                                                                 | nazwę i adres szkoły                                                                                                |
|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                      | rodzaj stwierdzonego zagrożenia                                                                                     |
|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                      | imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję                                                                               |
|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                      | telefon kontaktowy                                                                                                  |
|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                      | zrealizowane przedsięwzięcia                                                                                        |
|                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                      | potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie                                               |
| <b>Sposób postępowania z uczniami ze SPE</b>                                                                        | Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. |                                                                                                                     |
| <b>Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej</b>                                                                   | Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.                                                                                                             |                                                                                                                     |
| <b>Obowiązki pracowników</b>                                                                                        | Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury                                                                                                                                                           |                                                                                                                     |
|                                                                                                                     | Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury                                                                                                                                                                |                                                                                                                     |
|                                                                                                                     | Znać sygnał uruchamiający procedurę                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                     |
|                                                                                                                     | Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych                                                                                                        |                                                                                                                     |
|                                                                                                                     | Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                     |

|  |                                                                           |
|--|---------------------------------------------------------------------------|
|  | Znać miejsce ewakuacji.                                                   |
|  | Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury |
|  | Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.           |

## **1.4 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły**

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelloza etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

### **SYTUACJA, GDY NASTĄPIŁO SKAŻENIE SZKOŁY (SZKOŁA TRZYMUJE INFORMACJĘ O MOŻLIWYM SKAŻENIU SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ - NP. TELEFON O ZAMIARZE ATAKU).**

Należy wówczas:

- 1) **zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru**
- 2) **natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku**
- 3) **w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację**
- 4) **w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry**
- 5) **przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji**

- 6) **powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku**
- 7) **do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych**
- 8) **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

**SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE NATYCHMIAST LUB SZYBKO PO JEGO POJAWIENIU SIĘ.**

Należy wówczas:

- 1) **nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy**
- 2) **aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem**
- 3) **pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów**
- 4) **opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób**
- 5) **powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję**
- 6) **zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń**
- 7) **natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia**
- 8) **jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka**

- 9) **po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb** - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń
- 10) **w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację**
- 11) **sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.**
- 12) **w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki** - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry
- 13) **przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń** - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji
- 14) **powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku**
- 15) **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

**SYTUACJA, GDY SZKOŁA ZOSTAŁA SKAŻONA SUBSTANCJĄ CHEMICZNĄ/BIOLOGICZNĄ, A ZAGROŻENIE ZOSTAŁO WYKRYTE PÓŹNO, NP. GDY POJAWIŁY SIĘ OBJAWY REAKCJI NA SUBSTANCJĘ LUB/I OGNISKA ZACHOROWAŃ:**

Należy wtedy:

- 1) **nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy**
- 2) **powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe** - dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję
- 3) **przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się**
- 4) **pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów**
- 5) **opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób**

- 6) **ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły**
- 7) **natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia**
- 8) **w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny**
- 9) **oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.**

Poniższa tabela prezentuje instrukcję postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu szkoły oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami.

|                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury</b>                                                                                                      | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły<br>W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona                                                                                       |
| <b>Szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku) gdy nie nastąpiło skażenie placówki</b> | zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru |
|                                                                                                                                                            | natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby                                                                                                                        |
|                                                                                                                                                            | w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację                                                                                      |
|                                                                                                                                                            | w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                            | przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń                                        |
|                                                                                                                                                            | powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku                                                                                          |

|                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się</b></p> | <p>do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych</p>                                                                        |
|                                                                                                                                                   | <p>oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.</p>                                                                                                                                  |
|                                                                                                                                                   | <p>nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy</p> <p>aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem</p> <p>pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie</p> |

|  |                                                                                                                                                                                      |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>dopuszczać do przeciągów</p>                                                                                                                                                      |
|  | <p>opuszczać pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób</p>                                                    |
|  | <p>powiadomić administratora</p>                                                                                                                                                     |
|  | <p>zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru</p>                |
|  | <p>natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby</p>                                                                                                             |
|  | <p>jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka</p> |
|  | <p>po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb</p>                                                                             |
|  | <p>w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację</p>                                             |
|  | <p>sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.</p>                                   |
|  | <p>w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki</p>                                                                                                           |



|                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                          |                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
|                                                                                                                                                                                | przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń                                                                                          |                            |
|                                                                                                                                                                                | powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku                                                                                                                                             |                            |
|                                                                                                                                                                                | oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.                                                                                                                                    |                            |
| <b>Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:</b> | nie dotykać i nie wachać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy                                                                                                                                              |                            |
|                                                                                                                                                                                | powiadomić kierownictwo szkoły                                                                                                                                                                                                           |                            |
|                                                                                                                                                                                | aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem                                                                                                                                                                    |                            |
|                                                                                                                                                                                | pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów                                                                                                                                                            |                            |
|                                                                                                                                                                                | opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono                                                                                                                                                                                      |                            |
|                                                                                                                                                                                | obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób                                                                                                                                                                     |                            |
|                                                                                                                                                                                | ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły                                                            |                            |
|                                                                                                                                                                                | natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby                                                                                                                                                                           |                            |
|                                                                                                                                                                                | w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny |                            |
|                                                                                                                                                                                | oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi                                                                                                                                     |                            |
| <b>Sposób prowadzenia ewakuacji</b>                                                                                                                                            | Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami                                                                                                                                  |                            |
| <b>Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy</b>                                                                                                                                      | Sygnał dźwiękowy                                                                                                                                                                                                                         | ewakuacja                  |
|                                                                                                                                                                                | Sygnał dźwiękowy                                                                                                                                                                                                                         | wejść i pozostać w budynku |

|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                       |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| <b>Telefony alarmowe</b>                          | Policja 997<br>Straż pożarna 998<br>Pogotowie Ratunkowe 999<br>Telefon alarmowy 112                                                                                                                                                  |                                                                       |
| <b>Sposób powiadamiania służ</b>                  | Wybierz jeden z ww. numerów.<br><br>Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje:                                                                                                                 | nazwę i adres szkoły                                                  |
|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                      | rodzaj stwierdzonego zagrożenia                                       |
|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                      | imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję                                 |
|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                      | telefon kontaktowy                                                    |
|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                      | zrealizowane przedsięwzięcia                                          |
|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                      | potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapisz dane przyjmującego zgłoszenie |
| <b>Sposób postępowania z uczniami ze SPE</b>      | Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami. |                                                                       |
| <b>Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej</b> | Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.                                                                                                             |                                                                       |
| <b>Obowiązki pracowników</b>                      | Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury                                                                                                                                                           |                                                                       |
|                                                   | Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury                                                                                                                                                                |                                                                       |
|                                                   | Znać sygnał uruchamiający procedurę                                                                                                                                                                                                  |                                                                       |
|                                                   | Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych                                                                                                        |                                                                       |
|                                                   | Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury                                                                                                                                                                                 |                                                                       |
|                                                   | Znać miejsce ewakuacji                                                                                                                                                                                                               |                                                                       |
|                                                   | Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury                                                                                                                                                            |                                                                       |
|                                                   | Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.                                                                                                                                                                      |                                                                       |

## 2. ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE

| Rekomendacje dla działań w szkole |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.                                | Nie należy bagatelizować żadnego sygnału świadczącego o fakcie zaistnienia zagrożenia. Należy przeciwdziałać temu zjawisku na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.                                                                                                                        |
| 2.                                | Należy dać możliwość uczniowi poinformowania nauczyciela lub pedagoga o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.                                                                                                                                  |
| 3.                                | Należy wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.                                                                                                                                                                                                        |
| 4.                                | W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, przy współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować uczniów o skutkach i konsekwencjach związanych z zagrożeniami w szkole jak i poza nią.                                                                          |
| 5.                                | Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne, sprawiedliwe normy, przyjazny nadzór nad uczniami, sprawną organizację życia szkolnego.                                                                                                      |
| 6.                                | Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowie pozytywnych relacji w klasie.                                                                                                                                                              |
| 7.                                | Należy budować relacje na autorytecie nauczyciela: nauczyciel powinien jasno określić zasady pracy i wymagania wobec uczniów, prowadzić lekcje w sposób zrozumiały, szanować ucznia i udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę w klasie i interweniować w razie zachowania naruszającego normy. |
| 8.                                | Należy diagnozować sytuacje w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych w placówce, przeciwdziałania i usuwania oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.                                                                                                           |
| 9.                                | Niezbędna jest edukacja profilaktyczna jako forma merytorycznego wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów kierowana do nauczycieli, osób współpracujących z uczniami i rodziców.                                                                                                             |
| 10.                               | Należy organizować rozmowy, pogadanki i dyskusje z rodzicami.                                                                                                                                                                                                                                   |

### **2.1 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. fali**

|            | <b>AGRESYWNE ZACHOWANIA UCZNIA W SZKOLE<br/>LUB PRZYPADKI TZW. FALI</b>                                                                                                                   |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Cel</b> | Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub nauczyciela. |

|                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>Osoby odpowiedzialne i zarządzanie</b></p> | <p>Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje: dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor lub pedagog szkolny.</p> <p>Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p style="text-align: center;"><b>Sposób postępowania</b></p>                | <p><b>1. Agresja fizyczna</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.</li> <li>▪ Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną (jeśli taka jest w szkole), pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.</li> <li>▪ W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka, pedagog/psycholog lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).</li> <li>▪ Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. □ Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.</li> <li>▪ Pedagog szkolny/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.</li> <li>▪ Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,</li> <li>▪ W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami</li> </ul> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.</p> <p>W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie i/lub regulaminie szkoły.</p> <p><b>2. Agresja słowna</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska</li> <li>▪ Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga/psychologa. □ Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.</li> <li>▪ Wychowawca (pedagog/psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.</li> <li>▪ O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.</li> <li>▪ Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,</li> <li>▪ W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.</li> <li>▪ W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.</li> <li>▪ Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.</li> </ul> |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Obowiązki pracowników szkoły</b> | <p>Należy:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury.</li><li>• brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury.</li><li>• mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury</li><li>• znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury.</li><li>• szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury.</li><li>• stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.</li></ul> |
|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## **2.2 Procedura postępowania w przypadku zachowań agresywnych ucznia wobec nauczyciela**

1. Nauczyciel informuje dyrektora szkoły o zdarzeniu.
2. Dyrektor zapewnia nauczycielowi bezpieczeństwo, a w razie potrzeby pomoc przedmedyczną i wzywa pogotowie.
3. Dyrektor podejmuje kroki adekwatne do zagrożenia (np. zawiadomienie organów policji).
4. Dyrektor informuje rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji.
5. Nauczyciel przekazuje informację – notatkę ze zdarzenia – dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor bada sprawę i sporządza szczegółową dokumentację zajścia.
7. Jeśli sprawa nie wymaga interwencji policji, wychowawca, poszkodowany nauczyciel, rodzice i uczeń (jeśli była grupa uczniów to każdy z nich indywidualnie) spisują kontrakt.
8. Wychowawca monitoruje przestrzeganie zapisów kontraktu.
9. Jeśli uczeń lub jego rodzice nie dotrzymują kontraktu, wychowawca zawiadamia dyrektora szkoły.
10. Dyrektor składa doniesienie na policję.

## **2.3 Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego**

1. Nauczyciel systematycznie nadzoruje frekwencję uczniów, odnotowuje każdą nieobecność ucznia na zajęciach lekcyjnych.

2. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwiać nieobecność dziecka w terminie ustalonym w systemie oceniania zachowania.
3. Nie stosuje się usprawiedliwień nieobecności przypadających w różnych dniach miesiąca, pojedynczych godzin (tzw. usprawiedliwienia wszystkich nieobecności).
4. Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca wpisuje te godziny jako nieobecności nieusprawiedliwione oraz powiadamia pedagoga szkolnego.
5. Pedagog szkolny podejmuje próbę nawiązania kontaktu z prawnymi opiekunami ucznia.
6. Informacja może być przekazana telefonicznie, listownie lub osobiście – fakt ten należy odnotować w dokumentacji pedagoga; rodzice mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
7. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez:
8. Rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły,
9. Wywiad w domu rodzinnym ucznia, we współpracy z pracownikami socjalnymi MOPS lub kuratorem sądowym / policjantem – inspektorem ds. nieletnich.
10. Wychowawca, pedagog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
11. W sytuacji gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego, jakim jest gmina (*załącznik nr1*).
12. Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna (art. 121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji).
13. Pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą ucznia pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich o uchylaniu się od obowiązku szkolnego. Sąd Rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy, zapobiegając w ten sposób demoralizacji ucznia.
14. Jeżeli żadne w/w środki nie są skuteczne Dyrektor szkoły podejmuje na wniosek wychowawcy klasy procedurę skreślenia z listy uczniów.

## **2.4 Procedura skreślenia z listy uczniów**

1. **Kierownik procesu** - Dyrektor szkoły
2. **Cele procesu** - Przeprowadzenie procedury skreślenia z listy uczniów w zgodzie z przepisami prawa oświatowego, kodeksem postępowania administracyjnego i statutem szkoły.
3. **Lista klientów:**
  - Uczeń
  - Rodzice
  - Dyrektor szkoły
  - Wychowawca klasy
  - Nauczyciele
  - Organ prowadzący
  - Kuratorium Oświaty

- Środowisko lokalne

#### **4. Dane wejściowe:**

- ustawa o systemie oświaty
- kodeks postępowania administracyjnego
- statut szkoły
- frekwencja uczniów odnotowana w dzienniku lekcyjnym
- pisemne usprawiedliwienia nieobecności uczniów

#### **5. Opis czynności:**

##### **• wychowawca:**

- Na początku roku szkolnego zapoznaje uczniów z przypadkami, w których Rada Pedagogiczna może podjąć uchwałę upoważniającą dyrektora szkoły do skreślenia ucznia z listy uczniów oraz z procedurą „Skreślanie z listy uczniów”.
- Przedstawia dyrektorowi szkoły wniosek o podjęcie procedury skreślenia ucznia z listy uczniów (załącznik nr 2).
- Informuje ucznia oraz jego rodziców/prawnych opiekunów o rozpoczęciu procedury skreślania ucznia z listy uczniów.

- **pedagog szkolny** - przedstawia dyrektorowi szkoły zakres działań związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną podjętych wobec ucznia, którego dotyczy wniosek o rozpoczęcie procedury skreślenia z listy uczniów.

##### **• dyrektor szkoły:**

- Zapoznaje się z dokumentacją dotyczącą ucznia proponowanego do skreślenia.
- Przedstawia samorządowi uczniowskiemu wniosek o skreślenie ucznia z listy uczniów.
- Przedstawia Radzie Pedagogicznej wniosek o skreślenie ucznia z listy uczniów.

- **samorząd uczniowski** - opiniuje decyzję dyrektora w sprawie skreślenia z listy uczniów.

- **pedagog szkolny** - przedstawia Radzie Pedagogicznej zakres działań związanych z pomocą psychologiczno- pedagogiczną podjętych wobec ucznia, którego dotyczy wniosek o rozpoczęcie procedury skreślania z listy uczniów.

- **rada pedagogiczna** – opiniuje decyzję dyrektora w sprawie skreślenia ucznia z listy uczniów.

##### **• dyrektor szkoły:**



- Pisemnie powiadamia ucznia oraz jego rodziców/prawnych opiekunów o decyzji dyrektora szkoły dotyczącej skreślenia z listy uczniów (załącznik nr 3).
- Przekazuje sekretarzowi szkoły informację o skreśleniu ucznia z listy uczniów.
- **sekretarz szkoły:**
  - Rejestruje decyzję dyrektora w dzienniku korespondencji.
  - Aktualizuje księgę uczniów.
- **Wychowawca** - aktualizuje zapis w dokumentacji dotyczącej ucznia.

## **2.5 Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności**

1. Pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę.
2. W przypadku braku ustalenia sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje wychowawcę lub dyrektora.
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę ze zdarzenia.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przekazuje sprawę dyrektorowi szkoły, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.
6. Uczeń ponosi konsekwencje zgodnie ze statutem szkoły.

## **2.6 Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie zajęć lekcyjnych z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.**

1. Nauczyciel ma obowiązek zareagować w przypadku, gdy bez jego zgody na zajęciach lekcyjnych uczeń korzysta z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego, bądź innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.

2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że w/w sprzęt został wykorzystany do zarejestrowania dźwięku lub obrazu na zajęciach ma prawo żądać od ucznia ujawnienia nagrania i rzekazania mu sprzętu użytego do rejestracji (w obecności innej osoby dorosłej).
3. W przypadku, gdy nauczyciel jest pewien, że doszło do rejestracji lub gdy uczeń odmawia ujawnienia nagrania nauczyciel powiadamia o tym fakcie wychowawcę i pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły. Zabezpiecza sprzęt wykorzystany do rejestracji w celu uniemożliwienia jej skasowania i rzekazuje go wychowawcy, pedagogowi lub dyrektorowi szkoły.
4. Wychowawca i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem, ustalają okoliczności i cel użycia przez niego sprzętu rejestrującego na lekcji i za jego zgodą odtwarzają ewentualne nagranie.
5. W przypadku, gdy uczeń nadal odmawia ujawnienia nagrania lub nie chciał dobrowolnie przekazać sprzętu nauczycielowi, wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskane informacje o zdarzeniu. Przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców, zobowiązuje go do natychmiastowego skasowania ewentualnego nagrania i wyjaśnia konsekwencje związane z jego upowszechnianiem lub opublikowaniem. Wychowawca sporządza notatkę z rozmowy (do teczek wychowawcy). W obecności ucznia przekazuje rodzicom zatrzymany sprzęt.
6. W przypadku, gdy uczeń ponownie złamie zakaz rejestrowania zajęć lekcyjnych bez zgody nauczyciela lub upowszechnia bądź publikuje dokonane nagrania (np. w Internecie) podlega karom statutowym.

## **2.7 Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły**

1. Nauczyciel zobowiązany jest powiadomić o tym fakcie wychowawcę klasy.
2. Wychowawca klasy lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem i stosuje karę regulaminową zgodnie ze Statutem ZST w porozumieniu z dyrektorem.
3. Wychowawca klasy lub pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z rodzicami lub opiekunami prawnymi. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, konsekwencjach palenia tytoniu, formie ukarania ucznia
4. Wychowawca odnotowuje przebieg sytuacji w dokumentacji

## **2.8 Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych**

|                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                            | <b>ZNALEZIENIE W SZKOLE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Cel</b>                                 | Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w szkole/placówce w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprowadzaniem niebezpiecznych środków odurzających oraz odurzeniem alkoholem, narkotykami lub „dopalaczami”.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor szkoły, pedagog szkolny/psycholog szkolny                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Podstawy uruchomienia procedury</b>     | Wystąpienie zagrożenia: (1) rozpowszechnianiem środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu, (2) zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub spożycia alkoholu oraz (3) zdrowia ucznia w wyniku wypadku w szkole lub poza nią.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Sposób działania</b>                    | <p>1. W przypadku <b>znalezienia podejrzanej substancji odurzającej</b> na terenie szkoły, należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ zachować szczególne środki ostrożności</li> <li>▪ zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem</li> <li>▪ powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję</li> <li>▪ ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy</li> <li>▪ przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji</li> <li>▪ opracować i prowadzić projekty edukacyjne dot. w/w problematyki.</li> </ul> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>2. W przypadku <b>podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających</b> należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie</li> <li>▪ powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego</li> <li>▪ powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję</li> <li>▪ zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji</li> <li>▪ zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni</li> <li>▪ powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia</li> <li>▪ poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce</li> <li>▪ przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub</li> </ul>                                                                                                                                                                                     |
|  | <p>wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.</p> <p><input type="checkbox"/> podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.</p> <p>3. W przypadku <b>rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ powiadomić wychowawcę klasy ucznia</li> <li>▪ odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie</li> <li>▪ powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego</li> <li>▪ przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego</li> <li>▪ powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji</li> <li>▪ powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki</li> <li>▪ poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.</li> </ul> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"><li>▪ przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.</li><li>▪ powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|  | <p>4. W przypadku <b>rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami</b>:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy</li><li>▪ poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego</li><li>▪ w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie</li><li>▪ przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego</li><li>▪ poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji</li><li>▪ wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia</li><li>▪ przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania</li><li>▪ przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem.</li><li>▪ zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.</li><li>▪ opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem</li><li>▪ wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty</li><li>▪ powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.</li></ul> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>5. W przypadku <b>rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”</b>:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy</li> <li>▪ w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie</li> <li>▪ poinformować pedagoga/psychologa szkolnego</li> <li>▪ przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego</li> <li>▪ poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji</li> <li>▪ wezwać karetkę pogotowia ratunkowego</li> <li>▪ wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia</li> <li>▪ przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania</li> <li>▪ przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji</li> <li>▪ udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się</li> <li>▪ opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem</li> <li>▪ wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty</li> <li>▪ powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.</li> </ul> <p>6. W przypadku <b>odmowy współpracy przez rodziców</b>:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję</li> <li>▪ powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania</li> <li>▪ szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia</li> <li>▪ szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem</li> <li>▪ szkoła współpracuje z Ośrodkiem Wychowawczym, w którym umieszczono ucznia</li> <li>▪ szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności.</li> </ul> |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Obowiązki pracowników szkoły</b></p> | <p>Należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ zapoznać się ze skutecznymi działaniami profilaktycznymi.</li> <li>▪ zapoznać się z rodzajami i wyglądem środków odurzających.</li> <li>▪ zapoznać się z symptomami wskazującymi na odurzenie narkotykiem.</li> <li>▪ zapoznać się z symptomami nadużycia alkoholu.</li> <li>▪ zapoznać się z symptomami zachowania dealerów środków odurzających.</li> <li>▪ prowadzić regularnie zajęcia z zakresu zagrożenia zdrowia środkami niebezpiecznymi.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzić systematyczne zajęcia z zakresu stosowania obowiązującego w szkole Prawa.</li> <li>• realizować projekty edukacyjne z uczniami o współczesnych zagrożeniach.</li> <li>• prowadzić cykliczne szkolenia dla rodziców o zagrożeniach zdrowia dzieci.</li> <li>• prowadzić ciągłą obserwację uczniów w kontekście ich zdrowia i bezpieczeństwa.</li> <li>• poznać nazwy instytucji pomocowych zajmujących się uzależnieniami</li> <li>• zapoznawać się na bieżąco z przepisami obowiązującego Prawa w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa uczniów.</li> <li>• zapoznawać się z programami rekomendowanymi, które możesz upowszechniać w swojej szkole (<a href="http://www.programyrekomendowane.pl">www.programyrekomendowane.pl</a>)</li> </ul> |

## **2.9 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych**

|                                                   | <p><b>KRADZIEŻ LUB WYMUSZENIE PIENIĘDZY<br/>LUB PRZEDMIOTÓW WARTOŚCIOWYCH</b></p>                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Cel</b></p>                                 | <p>Celem procedury jest określenie sposobu postępowania na wypadek stwierdzenia w szkole przypadku kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, dokonanego przez ucznia.</p>                                    |
| <p><b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b></p> | <p>Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiadają kolejno: dyrektor placówki, w przypadku jego nieobecności wicedyrektor, a w przypadku jego nieobecności pedagog/psycholog szkolny.</p> |

|                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Sposób działania</b></p> | <p><b>1. Kradzież lub wymuszenie przedmiotu znacznej wartości:</b> <input type="checkbox"/></p> <p>Działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły</li> <li>▪ Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły</li> <li>▪ Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich Policji</li> <li>▪ Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia. Może to zrobić tylko Policja</li> <li>▪ We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu</li> </ul> |
|                                | <p>i ewentualnych świadków zdarzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Dyrektor szkoły winien wezwać rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców</li> <li>▪ Należy powiadomić Policję.</li> <li>▪ sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |



|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                              | <p><b>2. Otrzymanie przez ucznia prawomocnego wyroku ukończenia postępowania karnego</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Po otrzymaniu zawiadomienia z sądu o prawomocnym ukończeniu postępowania karnego wobec ucznia dyrektor szkoły niezwłocznie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej winien przedstawić treść zawiadomienia.</li> <li>Rada Pedagogiczna może podjąć decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów. □ Następnie dyrektor szkoły powiadamia o decyzji Rady Pedagogicznej rodziców.</li> <li>Dyrektor - na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego - wydaje decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.</li> </ul> |
| <b>Obowiązki pracowników</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>Zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury</li> <li>Wzięcie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury</li> <li>Posiadanie - dostępnych w każdej chwili – numerów telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury</li> <li>Posiadanie wiedzy o swoich zadaniach na wypadek uruchomienia procedury □ Stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej procedurą.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                     |

## **2.10 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole**

|                                            |                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                            | <b>WYSTĄPIENIE PRZYPADKU PEDOFILII W SZKOLE</b>                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Cel</b>                                 | Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego wynikającego z możliwości pojawienia się osób, które psychicznie i fizycznie będą molestowały dzieci i nakłaniały do czynności seksualnych. |
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. osoba wyznaczona w przypadku nieobecności W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.                                                                                                                    |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Sposób działania</b></p>                       | <p>Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego</li> <li>▪ w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji</li> <li>▪ następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu</li> <li>▪ wychowawcy klas oraz pedagodzy szkolni winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie</li> <li>▪ w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania</li> <li>▪ wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia)</li> <li>▪ dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia</li> <li>▪ wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia</li> <li>▪ dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/ucznem</li> </ul> |
| <p><b>Podstawy prawne uruchomienia procedury</b></p> | <p>Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

## **2.11 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia**

|  |                                                                                 |
|--|---------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>PRZYPADEK ROZPOWSZECHNIANIA PORNOGRAFII<br/>W SZKOLE PRZEZ UCZNIA</b></p> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------|

|                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Cel</b>                                 | Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.<br>W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Sposób działania</b>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu</li> <li><input type="checkbox"/> W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.</li> <li>Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.</li> <li><input type="checkbox"/> Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań</li> <li><input type="checkbox"/> Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne</li> <li><input type="checkbox"/> Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.</li> </ul> |

## **2.12 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów**

|                                            | <b>PRZYPADEK PROSTYTUCJI W SZKOLE<br/>LUB WŚRÓD UCZNIÓW</b>                                                                                                          |
|--------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Cel</b>                                 | Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów. |
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły<br>W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.                                                                     |

|                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Sposób działania</b></p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły.</li> <li>▪ W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.</li> <li>▪ W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.</li> <li>▪ Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                | <p>zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).</li> <li>▪ W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.</li> <li>▪ Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.</li> <li>▪ W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.</li> </ul> |

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.</li> <li>▪ Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.</li> <li>▪ Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.</li> </ul> |
| <b>Podstawa prawna</b> | Kodeks Karny: art. 18 § 3, art. 203, art. 204.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

### **2.13 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole**

|                                            |                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                            | <b>PRZYPADEK NIEPOKOJĄCYCH ZACHOWAŃ<br/>SEKSUALNYCH UCZNIÓW W SZKOLE</b>                                                                                                    |
| <b>Cel</b>                                 | Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym. |
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.<br>W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona,                                                                           |

|                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Sposób działania</b></p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.</li> <li>▪ W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach</li> <li>▪ Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.</li> <li>▪ Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim</li> <li>▪ Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.</li> <li>▪ W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.</li> <li>▪ Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.</li> <li>▪ Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły.</li> <li>▪ W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2</li> </ul> |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                        |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## **2.14 Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.**

W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczennica jest w ciąży nauczyciel/wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły

1. Wychowawca lub pedagog szkolny wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) i przeprowadza rozmowę z uczennicą oraz jej rodzicami (opiekunami). Sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy (do teczki wychowawcy).
2. W przypadku potwierdzenia informacji, dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami (opiekunami prawnymi) oraz wychowawcą ustalają sposób i termin realizacji obowiązku szkolnego przez uczennicę.
3. Pedagog szkolny wskazuje rodzicom możliwości skorzystania przez uczennicę i ich samych z pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły i poza nią.
4. Dyrektor zobowiązuje wychowawcę i pielęgniarkę szkolną do opieki nad uczennicą w trakcie pobytu w szkole oraz ewentualnej kontroli w czasie jej przebywania w domu.
5. Dyrektor szkoły o zaistniałej sytuacji powiadamia na piśmie sąd rodzinny lub policję (informuje o tym fakcie rodziców uczennicy).

## **2.15 Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego**

|            |                                                                                                                                                               |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|            | <b>POPEŁNIENIE PRZEZ UCZNIA CZYNU KARALNEGO</b>                                                                                                               |
| <b>Cel</b> | Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – sprawcy czynu karalnego. |

|                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły, osoba wyznaczona w przypadku nieobecności w/w.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Podstawy uruchomienia działań</b>       | <p>Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,</li> <li>• art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,</li> <li>• art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,</li> <li>• art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,</li> <li>• art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,</li> <li>• art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,</li> <li>• art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,</li> <li>• art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,</li> <li>• art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy,</li> <li>• art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,</li> <li>• art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.</li> </ul>                                                                                            |
| <b>Sposób działania</b>                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły.</li> <li>• Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia</li> <li>• W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.</li> <li>• Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym przypadku.</li> <li>• Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.</li> </ul> |



## **2.16 Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego**

|                                            | <b>PRZYPADEK UCZNIA BĘDĄCEGO OFIARĄ CZYNU KARALNEGO</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Cel</b>                                 | Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego ucznia oraz udzielenie pomocy uczniowi - ofierze czynu karalnego.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.<br>W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Podstawy uruchomienia działań</b>       | Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Sposób działania</b>                    | <input type="checkbox"/> Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.                                                                                                                                                                                         |
|                                            | <input type="checkbox"/> Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego.<br><input type="checkbox"/> Następnie dyrektor szkoły winien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.<br><input type="checkbox"/> W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne. |

## **2.17 Procedura postępowania dyrektora szkoły, w przypadku gdy policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.**

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora szkoły o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. przesłuchanie, okazanie.

5.Policja informuje rodziców nieletniego o wykonywanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji celem uczestniczenia w czynnościach.

6.Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.

7.Jeżeli rodzice nie mogą uczestniczyć w przesłuchaniach nieletniego, dyrektor wyznacza nauczyciela / pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce policji.

## **2.18 Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole**

|                                            | <b>SYTUACJA WYPADKU UCZNIA W SZKOLE</b>                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Cel</b>                                 | Zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu w wypadku w szkole uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc.                                                                                                                |
| <b>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</b> | Dyrektor lub wicedyrektor szkoły.<br>W przypadku ich nieobecności – osoba upoważniona przez nich.                                                                                                                                                                  |
| <b>Sposób działania</b>                    | Wypadek ucznia jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli). |

### **1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu**

Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły.

Jej nieudzielenie, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną.

W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji.

### **2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia**

O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz radę rodziców.

O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia rodziców / opiekunów prawnych ucznia o wypadku. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, powiadamiający o zdarzeniu ustala z nim: potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub potrzebę wcześniejszego przyjazdu rodzica i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w dzienniku zajęć.

W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe. W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu ucznia w szpitalu,

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>należy zapewnić uczniowi opiekę w drodze do szpitala.</p> <p>Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.</p> <p>Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie. Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.</p> <p>Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.</p> <p><b>3. Zespół powypadkowy</b></p> <p>Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi z zasady pracownik odpowiedzialny za służby bezpieczeństwo i higienę pracy. Jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor szkoły. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców.</p> <p>Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za BHP w szkole, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącego zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.</p> <p><b>4. Postępowanie powypadkowe - Zespół powypadkowy:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową</li> <li>▪ rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy/pedagoga/psychologa szkolnego) i sporządza protokół przesłuchania</li> <li>▪ rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły przesłuchania; jeżeli świadkami są uczniowie - przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa szkolnego, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia - świadka i jego rodziców</li> <li>▪ sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku</li> <li>▪ uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek</li> <li>▪ uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku</li> </ul> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły.</li> </ul> <p>Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu.</p> <p>Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie).</p> <p>Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się: poszkodowanego pełnoletniego i rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego. Jeżeli poszkodowany pełnoletni zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia, z materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się jego rodziców (opiekunów). Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami postępowania powypadkowego.</p> <p><b>5. Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego</b></p> <p>W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu: ustnie i wtedy przewodniczący wpisuje je do protokołu lub na piśmie. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.</p> <p><b>6. Dokumentacja</b></p> <p>Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.</p> |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## **2.19 PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU PODEJRZENIA CHECI POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIA SAMOBÓJSTWA.**

1. Zaufaj swojemu podejrzeniu, że młody człowiek może przejawiać skłonności samobójcze.
2. Powiedz mu, że obawiasz się o niego i staraj się go wysłuchać.
3. Zadawaj pytania bezpośrednie. Nie obawiaj się pytać wprost, czy myśli o samobójstwie, a jeśli tak, to czy je zaplanował.
4. Staraj się nie okazywać, że to, co słyszysz, jest dla ciebie szokujące. Unikaj dyskusji o tym, czy samobójstwo jest dobre, czy złe ani nie prowadź poradnictwa, jeżeli nie masz do tego kwalifikacji. Nie przyrzekaj, że zachowasz zamiary dziecka w tajemnicy, ponieważ może okazać się to niewykonalne.
5. Nie pozostawiaj dziecka samego, jeżeli uważasz, że zagrożenie samobójstwem ma charakter bezpośredni. Zapewnij dziecko, że coś z tym można zrobić, że jego samobójcze pragnienia nie są lekceważone i że czasem zagrożenie najprawdopodobniej minie.
6. Zapewnij sobie pomoc specjalisty, terapeuty lub innej odpowiedzialnej osoby dorosłej. Wy tłumacz dziecku, że pomoc jest w zasięgu ręki i że niezbędne jest zwracanie się o tę pomoc w sposób bezpośredni, kiedy tylko pragnienie samobójstwa staje się silne.
7. Upewnij się, że dziecko jest bezpieczne i że osoby dorosłe odpowiedzialne za nie zostały powiadomione i zajęły się nim.
8. Kiedy wydaje ci się, że dziecko uporało się z ostrą fazą kryzysu, śledź uważnie jego dalsze postępy. Wiele osób popełniło samobójstwo po tym, kiedy już wydawało się, że są odnowione i wzmocnione.

## **ROZDZIAŁ III**

### **PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO**

#### **1. Cyberprzemoc – procedura reagowania**

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole jest jednym z najważniejszych zadań placówki oświatowej. Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych.

Aby było to skuteczne, konieczne jest zadbanie o następujące sprawy:

- przeprowadzenie rozmów i spotkań z całą społecznością szkolną (uczniami, nauczycielami i rodzicami oraz innymi pracownikami szkoły) na temat zasad korzystania i zagrożeń płynących z użytkowania różnorodnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych,
- opracowanie konkretnych procedur reagowania na cyberprzemoc, dostosowanych do realiów danej szkoły,
- podejmowanie reakcji i działań w wypadku **każdorazowego** ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

Procedury reagowania na cyberprzemoc w szkole muszą dotyczyć zachowań i działań wobec:

- ofiary,
- sprawcy
- świadka

#### **Ustalenie okoliczności zdarzenia**

W naszej szkole zgłaszanie wypadków cyberprzemocy odbywa się według następującej zasady:

- uczeń ofiara lub świadek cyberprzemocy informuje wychowawcę klasy lub w wypadku jego nieobecności pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły o wystąpieniu takiego zjawiska.
- pedagog szkolny i dyrektor szkoły powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.

- do szkoły należy ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków, przeprowadzenie rozmów z ofiarą, świadkami i sprawcami incydentu. Nie wolno konfrontować sprawcy z ofiarą!

- ważna jest w zabezpieczeniu dowodów rola nauczyciela informatyki, który pomoże w ustaleniu sprawcy.

### **Zabezpieczenie dowodów**

Wszystkie dowody powinny być zarejestrowane, zapisane. Trzeba zanotować, kiedy je otrzymano, ich treść, adres mail, numer telefonu, adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści.

### **Jak można zarejestrować dowody cyberprzemocy?**

- telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy)
- komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować).
- strona www (można zapisać widok strony przez naciśnięcie klawisza CTRL i Print Screen, a następnie wykonać operację Wklej w dokumencie Word lub Paint.
- e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu pochodzenia wiadomości).

### **Działania wobec sprawcy cyberprzemocy.**

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć dalsze działania:

#### **Przeprowadzenie rozmowy z uczniem- sprawcą o jego zachowaniu.**

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
- sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,
- należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, jakie zostaną wobec niego zastosowane,
- sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
- ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
- jeżeli jest kilku sprawców, rozmawiać z każdym osobno
- nie konfrontować sprawcy z ofiarą.



### **Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:**

- rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
- należy pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady,
- warto opracować projekt kontraktu dla dziecka określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawicieli szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie.

### **Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno- pedagogiczną.**

- praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu zachowania, w zmianie postępowania i postawy ucznia,
- pomoc ta może być udzielona przez pedagoga i psychologa szkolnego,
- w szczególnym przypadku może być konieczność skierowania na dalsze badania specjalistyczne i terapię,

### **Środki dyscyplinarne wobec sprawcy.**

1. Powinno się stosować standardowe procedury stosowane wobec sprawców każdej przemocy, ale warto rozszerzyć je o czasowy zakaz korzystania z komputera czy telefonu i to zarówno w szkole jak i w domu.
2. Celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania, pokazanie całej społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana.
3. Podejmując decyzję o karze należy brać pod uwagę:
  - rozmiar i rangę szkody,
  - czas trwania prześladowania,
  - świadomość popełnionego czynu,
  - motywację sprawcy,
  - rodzaj rozpowszechnionego materiału.

## **Działania wobec ofiary cyberprzemocy.**

1. Wsparcie psychiczne (ofiara każdego rodzaju przemocy potrzebuje zawsze wsparcia osoby dorosłej).
2. Podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy.

Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).

1. Porada dla ofiary cyberprzemocy.

Dziecko- ofiara powinno otrzymać poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa : nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu(oczywiście robią to rodzice).

1. Monitoring zaistniałej sytuacji.

Bardzo ważne jest monitorowanie sytuacji ucznia w kierunku, czy nie są stosowane wobec niego żadne akty odwetu. Rodzice dziecka muszą być poinformowani o zdarzeniu i muszą dostać wsparcie i poradę za strony szkoły (pedagog, psycholog).

## **Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie.**

Świadkowie powinni być objęci profesjonalną ochroną, a wszystkie działania powinny być tak prowadzone, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narażać świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy. Całe postępowanie powinno być prowadzone w sposób bardzo dyskretny i poufny. Jeżeli tak nie będzie, to dziecko może bać się, że wobec niego też może wystąpić takie zdarzenie i zostanie nazwany „donosicielem”. Dlatego podczas takiej rozmowy pedagog powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa, wykazać zrozumienie i empatię. Należy powiedzieć uczniowi, że postąpił właściwie, że wymagało to od niego odwagi. Należy zapewnić go o dyskrecji i nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że jest to na prośbę policji).

Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka za sprawcą, ostentacyjne wzywanie go z lekcji. Niewłaściwe działania mogą spowodować, że następnym razem nie będzie osoby, która zgłosi się jako świadek wydarzenia.

### **Notatka służbowa.**

Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była np. w obecności innego nauczyciela powinien on również ją podpisać. Jeżeli zabezpieczono jakieś dowody, powinny być załączone do dokumentacji.

### **Zawiadomienie sądu rodzinnego i policji.**

Większość incydentów można załatwić w szkole. Są jednak sytuacje wymagające powiadomienia sądu rodzinnego. Dzieje się tak, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania. Podobnie jest też, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania.

W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor szkoły zgłasza ten fakt policji, która prowadzi dalsze działania.

Ustroń, dnia .....

**WNIOSEK WYCHOWAWCY KLASY O ROZPOCZĘCIE PROCEDURY  
SKREŚLENIA UCZNIA Z LISTY UCZNIÓW ZESPOŁU SZKÓŁ  
TECHNICZNYCH W USTRONIU**

**Dyrektor**

**Zespołu Szkół Technicznych**

**w Ustroniu**

Zwracam się z prośbą o rozpoczęcie procedury skreślenia uczennicy/ucznia  
..... z listy uczniów Zespołu Szkół Technicznych w Ustroniu w związku z  
przypadkiem określonym w paragrafie ..... pkt ..... Statutu Szkoły.  
Swoje                      stanowisko                      uzasadniam                      tym,                      że  
.....  
.....  
.....  
.....

Jednocześnie informuję, że jako wychowawczyni/wychowawca klasy  
podjęłam/podjąłem następujące działania zapobiegawcze:

1. ....,
2. ....,
3. ....,
4. ....,
5. ....

.....

(podpis

wychowawcy klasy)

Otrzymują:

1. a/a
2. rodzice lub prawni opiekunowie

*Zespół Szkół Technicznych w Ustroniu*

**Załącznik nr 2**

Ustroń, dnia .....

**Decyzja dyrektora szkoły dotycząca skreślenia ucznia z listy uczniów szkoły**

Dyrektor

Zespołu Szkół Technicznych

W Ustroniu

Na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.) oraz art. 104 k.p.a. po rozpatrzeniu sprawy, **skreślam** z listy uczniów ..... Zespołu Szkół Technicznych w Ustroniu, ucznia ..... od dnia .....

**UZASADNIENIE**

Skreślenie ucznia ..... z listy uczniów ..... Zespołu Szkół Technicznych nastąpiło zgodnie z paragrafem ..... Statutu Szkoły, tj. w związku z ....., na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej nr ..... z dnia ..... oraz po zasięgnięciu opinii samorządu szkolnego w dniu .....

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Kuratorium Oświaty w Katowicach – Delegatura w Bielsku-Białej, ul. Piastowska 44 za pośrednictwem dyrektora szkoły, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Otrzymują:

1. a/a
2. rodzice lub prawni opiekunowie